BIASHARA

KUELEKEA SIKU YA WANAWAKE DUNIANI...

Wanawake visiwani wanavyopambana na zao mwani linalopitia 'milima na mabonde'

- Walimaji wakuu, mtihani wao soko na tabianchi
- Umoja wa Mataifa Zanzibar nao wawafuatilia

Na Rahma Suleiman, Unguja

KILA ifikapo Machi 8 ya kila mwaka, dunia huadhimisha Siku ya Wanawake Duniani na Tanzania ikiwa sehemu yake, ndio katika maadhimisho hayo. Pamoja maajibwa kilele kinachoku sanya na kupata vipelelee vya kuyatumia ni Jumanne hiyo au siku nyingine.

Kauli inayoambatishwa kaulimbiu iliyoko mwaka huu ni "Zingatia usawa wa kijinsia katika kuhimili na mabadiliko ya tabianchi kwa maisha endelevu."

Kimsingi, athari za mabadiliko ya tabianchi zinapatikana kwamba huathiri shughuli za kibinadamu hali ya hewa na maafa yanayotokea kwa jamii.

Duniani kote wanawake wanaathirika zaidi kutokana na umaskini, kutokuwa na uwezo mkubwa zaidi ya wanaume kiuchumi, hivyo inawaangukia hali mayowatarora waadunduwe kijikwamua kutoka katika majanga yanayoathiri mienendoni yao ikiwamo katika ajira.

Uchumi wa Zanzibar, nao unategemea sana tabianchi na sehemu kubwa ya pato la taifa, ajira na maisha yao. Yanahusiana na shughuli zinazotokana na tabianchi, katika maeneo ya pwani, kilimo na utalii.

Ongezeko la joto, mvua zisizotabirika, upepo mkali na kupanda kina cha maji ya bahari ni miongoni wa athari za mabadiliko ya tabianchi.

YANAYOJIRI SHAMBANI

Kuongezeka joto baharini, nako kunatajwa kuathiri kilimo cha mwani Zanzibar ambacho asilimia 90 ya kilimo hicho kinalimwa na wanawake.

Mwanaisha Simai Makame ni mkazi wa kijiji cha Paje Kusini Unguja. Ni miongoni mwa wanawake wanaolima zao la mwani, akisema hivi sasa uzalishaji wake uko katika sura ya kutahamisha hata kuna wakati unapita miezi mizima bila ya kuguswa, kutokana na mabadiliko ya hali ya hewa.

"Jua limekuwa likiathiri sana kilimo chetu. Hivyo unakuta miezi miwili tunalima na miezi mizima tunashindwa kulima, kwa sababu kila tukipanda mwani wakati wa jua mwani unaungua," anaeleza.

Mwanaisha ambaye ni Mwenyekiti wa Kikundi cha Furaha Wanawake, wanaojishughulisha na ulimaji mwani, anasema kwa sasa wanaotesha mbegu inayoitwa Sea weed, wakiacha aina ya zamani kwa sababu ya mabadiliko ya tabianchi.

"Kikundi chetu kilianza tokea mwaka 1990, lakini mwaka 2019 ndio tukaanza kuunda ushirika na asilimia kubwa ya wanachama wake ni wanawake. Kazi yetu tunalima mwani kwa kutengeneza bidhaa mbalimbali ikiwamo sabuni," anasema.

Anatafanua mwanzo ushirika huo ulikuwa wa kinamama zaidi ya 50, lakini kutokana na kilimo hicho kukabiliwa na changamoto ikiwamo mabadiliko ya tabianchi, yamesitisha uzalishaji mwani, pia bei ndogo na wakulima wengi wamekata tamaa kuachana na kilimo hicho, sasa wamebaki 34.

Mwanaisha anatafanua kuwa miongoni mwa mafanikio waliyopata ni kuongeza bei ya mwani kutoka Sh 150 kwa kilo hadi hadi Sh 500, hata kuchangia nyongeza ya kipato cha kujikimu kimaisha, ikiwamo cha kusomesha watoto, anatoa rai wadau wawasaidie kupata vifaa vya kuendeleza kilimo chao.

Fatma Jabu, yuko katika kinamama waliochana na kilimo cha mwani, naye anatafanua akitolea ufafanuzi uamuzi wake kwamba kilimo hicho sasi kina gharama kubwa na faida ndogo, hata imemlazimu kuachana nacho, akifanya biashara nyinginezo.

"Kilimo cha Mwani kina kazi kubwa, kwanza vitaa vyake ni bei, soko hafifu, pia kinahitaji uwe na nguvu na afya nzuri, kwa sababu kilimo hiki kinalimwa baharini na kutokana na mabadiliko ya tabianchi hivi sasa ni lazima kipandwe katika kina kirefu cha maji ya bahari," anaeleza.

Hata hivyo hadi sasa bado Zanzibar inatajwa kuwa nchi ya tatu duniani kuzalisha kwa wingi na ubora.

WATAALAMU WA MWANI

Wataalamu wa sayansi ya bahari wakiendelea na utafiti, pia wanajaribu kutafuta mbinu mbalimbali za kukomboa kilimo hicho.

Dk. Narriman Jidawi, ni mtaalamu wa mazao ya baharini, anasema kilimo cha mwani kikisuasua kinawaathiri sana wanawake na ndio maana wameanza kutafuta mbadala wa kuwaandisha wakulima kupitia mbinu mpya za kulima katika maji mengi ya baharini.

Flower Msuya, ni mtafiti wa zao la mwani kutoka Chuo cha Sayansi ya Bahari Dar es Salaam, anasema kilimo chake bado kina soko kubwa Zanzibar. Anasema mwani ni zao la pili kiuchumi Zanzibar baada ya kigeni na kilimo chake kinawainulisha zaidi wanawake visiwani humo.

"Katika utafiti wetu tumebaini kuwa mwani unaweza kulimwa kwenye maji mengi na ndio mwani bora zaidi hivyo tumeingia utafiti zaidi kulima mwani huo, ona hivyo inatumia tuta na bomba kupanda mwani kwenye bahari fundalo ya vijiji," Flower anafafanua.

Anaeleza, faida ya kulima mwani katika maji ya kina kirefu, akafafanua teknolojia hiyo kulimwa kwenye kina kirefu na teknolojia hiyo tayari wameshaanza kulima kwa walima mwani, ila changamoto iliyopo ni shida ya vifaa.

"Wanawake wanaolima mwani hivi sasa wanajifunza kuogelea ili waweze kulima mwani katika maji mengi bila changamoto," anasema Mtafiti Flower.

UCHUMI WA BLUU VS KIJINSIA

Mwenyekiti wa Taasisi ya Maisha Bora, Mama Mariam Mwinyi, anasema kuna uwezekano mkubwa wanawake kustawi katika Uchumi wa Bluu, ikiwa sehemu ya usawa wa kijinsia utakaoboreshwa na kuingizwa katika maeneo yote ikiwamo kilimo cha mwani.

Anasema kunahitajika mabadiliko ya kisera na kifikra, ili vikwazo vinavyozuia uwezeshaji wanawake kiuchumi katika sekta ya uchumi wa bluu, ikiwamo sheria zinazomfinda mwanamke.

Mariam anasema, wakati Zanzibar inatekeleza sera yake ya Uchumi wa

Namna ilivyo uzalishaji wa zao la mwani katika ukanda wa bahari visiwani Unguja. **PICHA ZOTE: MTANDAO.**